

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

การบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

Academic Affairs Administration of Mae Charim District

Learning Encouragement, Nan Province

วิภาวี ทองสุข (Wipawee Thongsuk)¹ พิสิษฐ์ ยอดวันดี (Pisit Yodwandee)²

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า 1. การบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา การนิเทศภายใน ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ 2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่า สถานศึกษาควรมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยส่งเสริมให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินอีกทั้งสถานศึกษาควรมีการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน สถานศึกษาควรมีการสร้างความเข้าใจเรื่องการนิเทศภายในร่วมกับบุคลากร มีการพัฒนาคู่มือการนิเทศที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้ทุกคนมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน ผลจากการนิเทศควรถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาควรมีการสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกช่วงวัย ควรมีการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายตรงตามตัวชี้วัด และสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้

คำสำคัญ การบริหารงาน งานวิชาการ

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเนชั่น e-mail address : wipaweethongsuk@gmail.com

² อาจารย์ ดร. บัณฑิตวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเนชั่น e-mail address : pacity5@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The purposes of this independent study were: 1) to study the academic administration of Mae Charim District Learning Encouragement, Nan Province; and 2) to study the approach to development and the suggestions on the academic administration of Mae Charim District Learning Encouragement, Nan Province. The population comprised seventy-two school administrators, teachers, educational personnel, and students of Mae Charim District Learning Encouragement. The tools used in the study included questionnaires and interviews. The reliability is 0.97. Statistics used in data analysis included percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The study results revealed that 1) The overall academic administration of Mae Charim District Learning Encouragement, Nan Province, was at a high level of implementation. When considering each aspect separately, all aspects were found to be at a high level of implementation. Ranked from highest to lowest arithmetic mean: educational measurement and evaluation, internal supervision, curriculum management and improvement, and learning process management, respectively. 2) to study the approach to development should: Continuously develop and improve the curriculum, regularly evaluate curriculum implementation, and encourage community and stakeholder participation in the evaluation. Continuously improve the learning process management, focusing on creating diverse learning experiences that respond to individual learner needs. Create a shared understanding of internal supervision among personnel, and develop standardized supervision manuals to ensure clear and consistent practices for everyone. Use supervision results for concrete improvement and development. Create effective assessment tools that respond to learners' needs across all age groups, and design and develop diverse measurement and evaluation tools that align with indicators and learning objectives.

Keywords: Management, Academic administration

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยมีรากฐานสำคัญจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งในมิติของการเป็นคนดี มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (ราชกิจจานุเบกษา, 2560; กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาศักยภาพของชาติให้มีศักยภาพพร้อมรับมือกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 ในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ดังกล่าว รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศระยะยาว โดยมีการศึกษาเป็นหนึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่มุ่งพัฒนาระบบการศึกษาให้สามารถผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นอกจากนี้ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ยังได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) การดำเนินการตามแนวทางข้างต้นมีเป้าหมายสำคัญคือการยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยให้ทัดเทียมนานาชาติ พร้อมทั้งสร้างกำลังคนที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ทั้งนี้ ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาจะเป็นรากฐานสำคัญในการรักษาบทบาทของไทยบนเวทีโลก และสร้างความมั่นคงและความอยู่ดีมีสุขให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วน

ในการจัดการศึกษาของสังคมไทยที่ผ่านมาโดยเฉพาะการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับผู้ที่พลาดโอกาส ด้อยโอกาส และขาดโอกาสที่อยู่นอกระบบโรงเรียนให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ด้วยกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนในการดำเนินการดังกล่าว แม้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ ระดมสรรพกำลังจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดมา แต่ก็ยังมีประชาชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ประชาชน ที่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สูง หรือบริเวณตามแนวชายแดน และประชาชนที่อาศัยอยู่ใน ชุมชนแออัดในสังคมเมือง เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้มีโอกาสรับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2541 เป็นต้นมา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542, หน้า 4) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 (ราชกิจจานุเบกษา, 2566) เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2566 ในฐานะหน่วยงานหลักที่ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและภูมิปัญญา เป็นคนดีมีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ภูมิใจและตระหนักในสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ไม่เรียนรู้อย่างเดียว มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มีความเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างผาสุก กับเพื่อให้บุคคลมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

และทักษะชีวิตที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก และมีโอกาสพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนให้สูงขึ้น หรือปรับเปลี่ยนทักษะของตนตามความถนัดหรือความจำเป็น

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้ให้แก่แก่นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษานั้น เพื่อทดสอบความรู้และความคิดของนักเรียนในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นำผลการทดสอบไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน อีกทั้งประกอบการสำเร็จการศึกษา ตลอดจนนำผลการทดสอบไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่นจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 (สถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566) ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดน่าน พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน N-NET เท่ากับ 37.15 ไม่ผ่านเป้าหมาย เมื่อพิจารณาเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้แต่ละอำเภอ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน N-NET ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม มีค่าเท่ากับ 38.99 มีผลการประเมิน ระดับผ่านเป้าหมายขั้นต้นระดับชาติ แม้ว่าศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริมจะมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ขั้นต้น แต่ยังพบปัญหาในการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา อาทิ การขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน รวมถึงการขาดระบบการนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังพบว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ยังไม่เป็นรูปธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จากปัญหาที่พบดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา การบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาและเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาและได้มาตรฐานระดับสากล อันจะเกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาต่อไป ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาขอขยายแนวคิด เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 14) และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 จึงได้นำมาประยุกต์จากแนวคิดดังกล่าวมาใช้ศึกษาซึ่งประกอบด้วย (1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการนิเทศภายใน (4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

วัตถุประสงค์

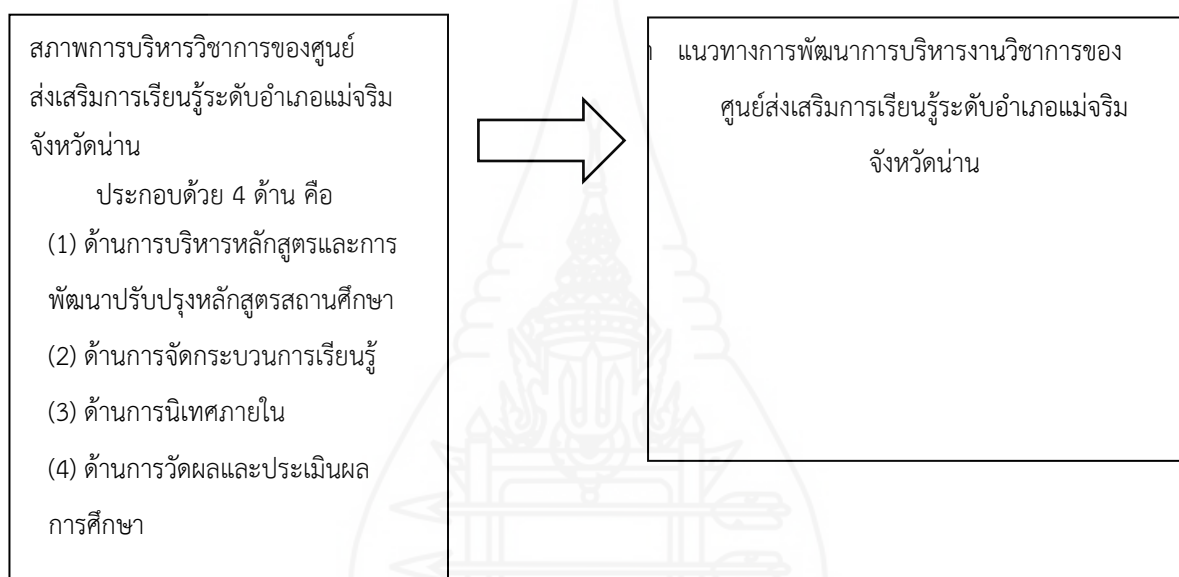
1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิด

ผู้ศึกษาได้ศึกษาขอบข่ายแนวคิด เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 14) และ(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.2566 (ราชกิจจานุเบกษา, 2566) จึงได้นำมาประยุกต์จากแนวคิดดังกล่าวมาใช้ศึกษา และประมวลเป็นกรอบแนวคิดการศึกษาดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนดำเนินการศึกษาและระเบียบวิธีศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคลากรภายในความรับผิดชอบของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 13 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน นักศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน รวมทั้งหมด 72 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

1. แบบสอบถาม เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ใช้สอบถามกับประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 13 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน รวมทั้งหมด 22 คน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่

- (1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา
- (2) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้
- (3) ด้านการนิเทศภายใน
- (4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้การสัมภาษณ์กับประชากร ได้แก่ นักศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จำนวน 50 คน ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ตามกรอบเนื้อหาที่กำหนดให้ ซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 4 ด้าน 8 ข้อ ได้แก่

- (1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

1) นักศึกษาเห็นว่า นักศึกษามีความรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หรือไม่ อย่างไร

2) นักศึกษาเห็นว่า หลักสูตรสถานศึกษามีเนื้อหาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักศึกษาหรือไม่ อย่างไร

- (2) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

1) นักศึกษาเห็นว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ อย่างไร

2) นักศึกษาเห็นว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร

3) นักศึกษาเห็นว่า ครูมีการติดตามช่วยเหลือผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

- (3) ด้านการนิเทศภายใน

1) นักศึกษาเห็นว่า นักศึกษามีการแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

- (4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

1) นักศึกษาเห็นว่า ในการจัดการเรียนรู้มีการวัดผลและประเมินผลทุกครั้งหรือไม่ อย่างไร

2) นักศึกษาเห็นว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลหรือไม่ อย่างไร

การสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ เกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษา และรายละเอียด วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

- 2) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ และปรับแบบสอบถาม
- 3) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่านใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการนิเทศภายใน (4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา
- 4) นำร่างแบบสอบถามไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำคำแนะนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมจากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

การสร้างแบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) เป็นเค้าโครง หัวข้อคำถามครอบคลุมค่านิยมทั้ง 4 ด้าน
- 2) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ตามกรอบเนื้อหาที่กำหนดให้
- 3) นำร่างสัมภาษณ์แบบสอบถามไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษารับคำแนะนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ประชากรในภาคสนามต่อไป
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์เพื่อให้เก็บข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษา

สำหรับการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเชิงคุณภาพ ตำรา บทความวารสารหลักสูตร วารสารการบริหารการศึกษา นโยบาย งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา รวมทั้งวางแผนในการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความถูกต้อง ด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษา และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อคำถาม ที่ถูกต้องและครอบคลุม
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จำนวน 3 ท่าน
3. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรง (validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความตรงในด้านเนื้อหาความเหมาะสม ความชัดเจนและความถูกต้องของการใช้ภาษาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (index of objectives congruence: IOC) ตามแนวทางของ Rovinelli และ Hambleton (1977) ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องหรือไม่ มีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน	+1	หมายถึง เมื่อแน่ใจข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ให้คะแนน	0	หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ให้คะแนน	-1	หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
4. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป ซึ่งพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และปรับปรุงข้อคำถามที่คัดเลือกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษาที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยใช้ครูของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเวียงสา จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด
6. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204; อ้างอิงใน สุขฤทัย จันทรทรวงกรด, 2558 : 90) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97
7. นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้มาปรับแก้แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง
8. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเนชั่น ถึงผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งแบบสอบถาม จำนวน 22 ฉบับได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 22 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 50 ฉบับ ได้รับแบบสัมภาษณ์คืนจำนวน 50 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ
4. จำแนกแบบสอบถามโดยการคัดแยกฉบับตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว นำคะแนนที่ได้จัดพิมพ์ลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแยกเป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม คณะกรรมการสถานศึกษา ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จำนวน 22 คน จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละเสนอในรูปแบบตาราง
2. วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยรวม และรายด้าน เสนอในรูปแบบตารางแล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556:121)

4.51 – 5.00	แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน โดยใช้ค่าความถี่ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ของนักศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จำนวน 50 คน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน วิเคราะห์โดยการตีความ ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้จัดบันทึกไว้
5. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปและอภิปรายผล

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 หน้า 117)
3. สถิติพื้นฐาน
 - 3.1 ค่าความถี่ (Frequency Distributions)
 - 3.2 ค่าเฉลี่ย (μ)
 - 3.3 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 3.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ผู้ศึกษาสรุปผลการศึกษาเป็นประเด็น ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา การนิเทศภายในด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน จากผลการวิเคราะห์แนวทางการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศภายใน และด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษาซึ่งผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปแนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ดังนี้

2.1 การบริหารหลักสูตรและการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการนำปัญหาที่พบจากการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไข และการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยส่งเสริมให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ตลอดจนควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาหลักสูตร สร้างความรู้ความเข้าใจการบริหารหลักสูตรและส่งเสริมให้ครูศึกษารายละเอียดของหลักสูตรเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

2.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน โดยมีการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดและความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีการนำวิธีการสอนและเทคนิคใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ เช่น การสอนแบบบูรณาการ จะช่วยเพิ่มความน่าสนใจและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความสนใจและพัฒนาทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ ควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของตนเอง รวมถึงการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะช่วยสร้างแรงจูงใจและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนควรมีการประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เพื่อให้สามารถปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งเน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

2.3 การนิเทศภายใน สถานศึกษาควรมีการสร้างความเข้าใจเรื่องการนิเทศภายในร่วมกับบุคลากร มีการพัฒนาคู่มือการนิเทศที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้ทุกคนมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคีเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยเพิ่มมุมมองและประสบการณ์ที่หลากหลายในกระบวนการนิเทศ ในด้านวิธีการและเครื่องมือ สถานศึกษาควรพัฒนาคู่มือการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบท โดยเน้นการนิเทศและประเมินตามสภาพจริง และมุ่งเน้นการให้คำแนะนำมากกว่าการตรวจสอบ เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนา การดำเนินการนิเทศควรเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยยึดตามปฏิทินกิจกรรมของสถานศึกษา มีคณะนิเทศที่คอยให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผลจากการนิเทศควรถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม โดยนำข้อคิดเห็น ผลการติดตาม และปัญหาที่พบจากการนิเทศมาวิเคราะห์และวางแผนเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 การวัดผลและประเมินผลการศึกษา สถานศึกษาควรมีการสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกช่วงวัย ควรมีการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายตรงตามตัวชี้วัดและสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ ทั้งนี้การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการวัดและประเมินผลจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความแม่นยำในการเก็บข้อมูล ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลควรใช้เกณฑ์ที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ทั้งนี้ สถานศึกษาควรดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง และนำผลที่ได้มาสรุปเป็นรูปเล่มเพื่อเป็นหลักฐานและแหล่งข้อมูลในการพัฒนาต่อไป อีกทั้งสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมสรุปผลเพื่อวิเคราะห์และวางแผนการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

3. ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ จากการสัมภาษณ์นักศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน จำนวน 50 คน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน วิเคราะห์ความคิดเห็นและสรุปผลได้ ดังนี้

3.1 การบริหารหลักสูตรและการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษามีความรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านการสื่อสารและทักษะการเขียนจากรายวิชาภาษาไทย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

การฝึกคำนวณพื้นฐานจากรายวิชาคณิตศาสตร์ อีกทั้งรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงและช่องทางการประกอบอาชีพ ผู้เรียนสามารถตัดสินใจในการเลือกอาชีพที่ตรงตามความสนใจของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ ยังมีการเสริมสร้างทักษะอาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางแผนและพัฒนาอาชีพของตนเองได้ แต่ยังมีนักศึกษาบางคนเห็นว่า รายวิชาภาษาอังกฤษไม่เข้าใจเนื้อหา เนื่องจากพื้นฐานไม่เพียงพอ ทำให้ยากต่อการเข้าใจและสื่อสาร และยังต้องการการพัฒนาทักษะเพิ่มเติม โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ทางด้านหลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื้อหาของหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมหลากหลายด้านที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการสร้างอาชีพเสริมหรือพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง อีกทั้งมีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเห็ดนางฟ้าและการปลูกผักทองเพื่อการค้า ซึ่งเป็นการเสริมสร้างทักษะที่สามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนหลักสูตรมีความยืดหยุ่นด้านเวลาเรียน และสามารถตอบสนองผู้เรียนที่มีภาระหน้าที่หลากหลาย

3.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมกับครูประจำกลุ่มในการวางแผนและออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้ นักศึกษายังได้รับอิสระในการเลือกหัวข้อโครงการที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของตนเอง รวมถึงมีโอกาสในการเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์หรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งนักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ และสามารถนำความรู้ไปต่อยอดได้ในอนาคต แต่บางครั้งกิจกรรมที่จัดขึ้นอาจยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนทุกคน กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพ โดยครูผู้สอนได้พยายามจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยใช้ตัวอย่างที่ใกล้ตัวนักศึกษาเพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แม้ว่าจะมีความเห็นบางส่วนระบุว่า การออกแบบกิจกรรมยังขาดความหลากหลาย นักศึกษาได้รับโอกาสในการลงมือทำจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนรู้ยังสามารถสร้างความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ ครูผู้สอนมีความใส่ใจกับนักศึกษา ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและเอื้อต่อการเรียนรู้ แต่มีความคิดเห็นระบุว่าครูควรมีการสังเกตผู้เรียนรายบุคคลเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน อีกทั้งควรมีการเสริมเนื้อหาสำหรับผู้เรียนที่ยังขาดพื้นฐานในบางวิชา เช่น ภาษาอังกฤษ จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน อีกทั้งครูมีการติดตามช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียน ซึ่งจะใช้แอปพลิเคชันไลน์เป็นช่องทางหลักในการแจ้งข่าวสารและประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนสามารถรับทราบข้อมูลสำคัญได้ทันที่ นอกจากการใช้เทคโนโลยี ยังมีการติดตามผู้เรียนในรูปแบบที่เป็นส่วนตัวมากขึ้น เช่น การเยี่ยมบ้านและการโทรศัพท์สอบถาม ความช่วยเหลือยังครอบคลุมไปถึงด้านการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันของผู้เรียน เช่น การดูแลเรื่องการเดินทางไป-กลับของนักศึกษา แต่ก็มีบางความคิดเห็นที่ระบุว่าไม่มีการติดตามเลย ครูควรมีการติดตามผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3.3 การนิเทศภายใน จากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษามีการแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้ โดยครูได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่การประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน ไปจนถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในชั้นเรียน การนำเสนอ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

แบบกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็นโดยตรงในชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต การปรับกิจกรรมให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและให้ได้กิจกรรมที่ตรงกับความต้องการและความถนัดของผู้เรียน

3.4 การวัดผลและประเมินผลการศึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่า การจัดการเรียนรู้มีการวัดผลและประเมินผล แต่ยังมีความแตกต่างในรูปแบบและความถี่ของการดำเนินการ ส่วนใหญ่ระบุว่ามีการวัดและประเมินผลทุกครั้งที่มีการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่การใช้แบบทดสอบ การทำใบงาน การสอบเก็บคะแนน ไปจนถึงการสอบระหว่างภาคและปลายภาค นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีการประเมินแบบไม่เป็นทางการ เช่น การสอบถามผู้เรียนโดยตรง และการให้ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อนร่วมชั้น เพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม มีบางความเห็นที่ระบุว่า การวัดและประเมินผลเกิดขึ้นเพียงบางครั้ง ครูควรเพิ่มความหลากหลายของวิธีการวัดและประเมินผล ไม่ควรพึ่งพาแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว อีกทั้งนักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล โดยการให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนแบบทดสอบกับเพื่อนเพื่อตรวจ หรือมีส่วนร่วมในการตรวจแบบทดสอบ ทำให้เข้าใจพัฒนาการของตนเองได้ดีขึ้น และทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ช่วยพัฒนาผู้เรียนได้มาก อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะจากผู้เรียนบางส่วนโดยเสนอให้เพิ่มระดับการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น เช่น การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบหรือกำหนดเกณฑ์การประเมิน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าคะแนนในบางวิชาหรือกิจกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบ การศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ผู้ศึกษาได้นำไปสู่การอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

การบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารและบุคลากรของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน มีการนำนโยบายและจุดเน้นของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2567) ลงสู่การปฏิบัติ โดยตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา อีกทั้งสถานศึกษามีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังได้รับการสนับสนุนที่ดีจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถดำเนินงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการมีส่วนร่วมและความร่วมมือที่ดีจากชุมชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรุช ชาติมนตรี (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมนัสวินี ณรงค์ชัย (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอำเภอ จังหวัดสกลนคร พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอำเภอ จังหวัดสกลนครอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบาร์เน็ตท์ (Barnett, 2022) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของการบริหารงานวิชาการ พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถเพิ่มศักยภาพในการจัดการของการบริหารงานวิชาการได้ อาทิ ข้อมูล ส่วนบุคคลสามารถถูกนำไปรวบรวมที่สำนักงานบริหารวิชาการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ให้เป็นสารสนเทศได้ ทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ฝ่ายวิชาการสามารถเรียกใช้ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก ทำให้มีความคล่องตัวและร่วมมือในการทำงาน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดระเบียบ จัดทำเอกสาร และมีคู่มือแนวทางที่ชัดเจน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของระบบการวัดและประเมินผลที่เข้มแข็ง นอกจากนี้ สถานศึกษายังให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร และมีการแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการเชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายการศึกษา และการให้ความสำคัญกับการสื่อสารผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตามการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผล การตรวจสอบและปรับปรุงเครื่องมือวัดและประเมินผล และการนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้จะทำให้การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพ ในแง่ของวิธีการวัดและประเมินผล พบว่ามีการใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่ยังคงมีความแตกต่างในรูปแบบและความถี่ของการดำเนินการระหว่างครูผู้สอน จึงควรส่งเสริมให้มีการใช้วิธีการที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง ซึ่งผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการวัดและประเมินผล ทำให้เข้าใจพัฒนาการของตนเองได้ดีขึ้น แต่ยังมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มระดับการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น เช่น การมีส่วนร่วมในการออกแบบหรือกำหนดเกณฑ์การประเมิน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน แม้ว่าการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาจะมีจุดแข็งในด้านโครงสร้างและแนวทางปฏิบัติ แต่ยังมีโอกาสในการพัฒนาด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ การปรับปรุงเครื่องมือ และการเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การพัฒนาในประเด็นเหล่านี้จะช่วยยกระดับระบบการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม อีกทั้งสถานศึกษาควรมีการสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกช่วงวัย ควรมีการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายตรงตามตัวชี้วัด และสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ ทั้งนี้การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการวัดและประเมินผลจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความแม่นยำในการเก็บข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชุดา กิจธรรม และคณะ (2562) เรื่อง "การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบดิจิทัลสำหรับศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย" ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะในบริบทของการศึกษานอกระบบ อีกทั้งสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลควรใช้เกณฑ์ที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ทั้งนี้ สถานศึกษาควรดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง และนำผลที่ได้มาสรุปเป็นรูปเล่มเพื่อเป็นหลักฐานและแหล่งข้อมูลในการพัฒนาต่อไป อีกทั้งสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมสรุปผลเพื่อวิเคราะห์และวางแผนการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

2. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพสถานศึกษาได้วางรากฐานสำหรับการนิเทศภายใน โดยมีการแต่งตั้งคณะผู้นิเทศอย่างเป็นทางการ สร้างความชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดทำคู่มือการนิเทศ และวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ สิ่งเหล่านี้ช่วยสร้างความพร้อมและความเข้าใจในกระบวนการนิเทศให้แก่บุคลากรทุก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ฝ่ายสถานศึกษามีการรายงานผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ยังมีการออกแบบการนิเทศที่ทันต่อสถานการณ์ มีการพัฒนาเครื่องมือในการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงความพยายามในการสร้างกระบวนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ควรพัฒนาโดยเฉพาะการนำผลหรือปัญหาที่พบจากการนิเทศมาปรับปรุงหรือพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของมัทธนา คงทวีบุญ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนางานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวกุ่มม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ เครื่องมือการนิเทศที่ไม่เทียบเคียงกับส่วนกลางหรือแห่งอื่น และผู้รับการนิเทศไม่ได้นำผลจากการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนมากเท่าใด การพัฒนาในจุดนี้จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพของการนิเทศภายในให้เกิดผลในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เป็นประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งครูได้ใช้วิธีการที่หลากหลายในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ตั้งแต่การประเมินความพึงพอใจ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในชั้นเรียน ไปจนถึงการแสดงความคิดเห็นโดยตรง วิธีการเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ครูได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการสอน แต่ยังเป็นการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารของผู้เรียนอีกด้วย อีกทั้งควรมีการพัฒนาคู่มือการนิเทศที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้ทุกคนมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคีเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้มุมมองและประสบการณ์ที่หลากหลายในกระบวนการนิเทศ ในด้านวิธีการและเครื่องมือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย แสงศรี (2563) เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2" ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศ โดยรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิผลในการส่งเสริมการสอนของครู สถานศึกษาควรพัฒนาเครื่องมือการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบท โดยเน้นการนิเทศและประเมินตามสภาพจริง และมุ่งเน้นการให้คำแนะนำมากกว่าการตรวจสอบ เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนา การดำเนินการนิเทศควรเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยยึดตามปฏิทินกิจกรรมของสถานศึกษา มีคณะนิเทศที่คอยให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผลจากการนิเทศควรถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม โดยนำข้อคิดเห็น ผลการติดตาม และปัญหาที่พบจากการนิเทศมาวิเคราะห์และวางแผนเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ด้านการบริหารหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักแก่คณะครูและบุคลากรในการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทและวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา แสดงให้เห็นถึงการคำนึงถึงความเหมาะสมและการมีส่วนร่วม ของชุมชน ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยมุ่งเน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมหลากหลายด้านที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการสร้างอาชีพเสริมหรือพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง การส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเห็ดนางฟ้าและการปลูกพืชทอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

เพื่อการค้า เป็นตัวอย่างที่ดีของการเสริมสร้างทักษะที่สามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่สามารถพัฒนาโดยเฉพาะในด้านการนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนา การเพิ่มความเข้มแข็งในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้หลักสูตรมีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การประสานงานกับภาคีเครือข่าย ผู้รู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรเป็นอีกประเด็นที่มีโอกาสในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรุช ชาติมนตรี (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมา ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันและพัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐาน และควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนของผู้เรียน พบว่านักศึกษามีความรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การบริหารหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษามีจุดแข็งที่ชัดเจนในด้านความสอดคล้องกับบริบทและวิถีชีวิตของผู้เรียน การมุ่งเน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง และการส่งเสริมทักษะอาชีพ อย่างไรก็ตาม ยังมีโอกาสในการพัฒนาด้านการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาทักษะเฉพาะด้านให้แก่ผู้เรียน การพัฒนาในประเด็นเหล่านี้จะช่วยยกระดับคุณภาพของหลักสูตรให้มีความทันสมัย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการยกระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญ มีการวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับอิสระในการเลือกหัวข้อโครงการและวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ครูผู้สอนจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยใช้ตัวอย่างใกล้ตัวผู้เรียน เน้นการลงมือปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีการสร้างความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่สามารถพัฒนาได้ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนทำโครงการหรือสิ่งประดิษฐ์ และการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาของทั้งผู้เรียนและผู้สอน นอกจากนี้ ควรมีการสังเกตผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดกิจกรรมให้เหมาะสม และเสริมเนื้อหาสำหรับผู้เรียนที่ยังขาดพื้นฐาน ในบางวิชา ด้านการติดตามช่วยเหลือผู้เรียน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสาร เช่น แอปพลิเคชันไลน์ รวมถึงมีการติดตามในรูปแบบที่เป็นส่วนตัวมากขึ้น เช่น การเยี่ยมบ้านและการโทรศัพท์สอบถาม อย่างไรก็ตาม ควรมีการติดตามผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมากขึ้น ตลอดจนควรมีการประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เพื่อให้สามารถปรับปรุงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งเน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูควรมีการใช้เทคโนโลยีในการช่วยสอนและฝึกให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำ มีการประสานภาคีเครือข่ายในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนสิวิณี ณรงค์ชัย (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ตามอัยยาศัยในอำเภอ จังหวัดสกลนคร พบว่า แนวทางการด้านการจัดการเรียนรู้ เน้นการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการศึกษา ค้นคว้า ก้าวทันเทคโนโลยีด้วยระบบอินเทอร์เน็ตในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ในทุกเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานด้านวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่า คำขวัญหลักคณิตที่น้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังนั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาจึงนำมาเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดน่านควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
2. สถานศึกษาควรมีการใช้เทคโนโลยีในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองในด้านการใช้เทคโนโลยีหรือมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. สถานศึกษาควรมีออกแบบหรือจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดทำโครงงาน ชิ้นงาน สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรือสิ่งใหม่ๆ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เพื่อเป็นแนวทางอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ในโอกาสต่อไป ผู้ศึกษาขอเสนอแนะประเด็นในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. คุรศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน
2. คุรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2542). *วิวัฒนาการการศึกษานอกโรงเรียนของไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2567). *นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ.
- นิรุช ชาติมนตรี. (2560). *สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ งานวิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

- ราชกิจจานุเบกษา. (2566). พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566. (2566, 25 มกราคม). เล่ม 140 ตอนที่ 6 ก. หน้า 1-20.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560.
- มนัสวินี ฌรงคชัย.(2563).แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยในอำเภอ จังหวัดสกลนคร.(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี).
- มัทธนา คงทวีบุญ.(2562).แนวทางการพัฒนางานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
พริ้ว จังหวัดเชียงใหม่.(ค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- วิชุดา กิจธรรม และคณะ. (2562). การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบดิจิทัลสำหรับการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. วารสารวิจัยวิทยาการวิจัย, 32(3), 231-248.
- วิชัย แสงศรี. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการสอนของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,
18(2), 140-154.
- สถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2566). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน
(N-NET) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566.
- สุฤทัย จันทรทรงกลด.(2558).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,คณะศึกษาศาสตร์
,มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. หน้า 14.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ). กรุงเทพฯ:
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-
referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Barnett, R. (2022). *The impact of information technology on academic administration*. *Journal of Higher
Education Policy and Management*, 44(3), 267-280.